

ב"מ דף פ' ע"א

השוכר את הפרה לחרוש בבקעה וכו' (תד"ה השוכר)

לא שינה	שינה לחרוש בהר	
השוכר פטור והפועלים חייבים	השוכר חייב והפועלים פטורים	המשכיר שוכר את הפועלים
השוכר פטור והפועלים חייבים	השוכר פטור והפועלים חייבים	השוכר שוכר את הפועלים

דף פ' סע"א ורע"ב

השוכר את החמור שמשאה לתך והוסיף על משאה

רבא	אביי	
חייב	חייב	להביא חיטים והביא חיטים והוסיף ג' קבין
פטור ¹	חייב ²	להביא חיטים והביא שעורים ³ והוסיף ג' קבים
פטור ⁴	פטור ⁴	להביא חיטים והביא שעורים מחוקות ⁵ והוסיף ג' קבים
חייב	חייב	להביא חיטים והביא שעורים והוסיף סאה

¹ לרבא, ההוספה בנפח אינה מחייבת את השוכר אם משקל המשא שהביא החמור הוא פחות ממשקל המשא הראוי לה להביא.

² לאביי, הוספה בנפח מחייבו כאילו הוסיף במשקל, אף שמשקל השעורים (אף עם התוספת) אינו עולה על משקל משא חיטים הראוי לחמור להביא – "נפח קשה כמשאוי".

³ השעורים קלים מהחטים, עד שלתך וסאה של שעורים שווים במשקל ללתך חיטים.

⁴ טעם: לל"ק דרש"י ד"ה מחיקתא (בשם תשובת הגאונים, וכפי שביארום בתד"ה תרגמא), הטעם דבדבר קל ביותר כשעורים שהתלעו לא אמרינן שהוספת נפח שווה להוספת משקל. ולל"ק דרש"י, כיון שלתך זה נמדד במדות מחוקות אין כאן הוספה של נפח ג' קבין על המשא הראוי לה, דמשאוי החמור הוא לתך גדוש ולא מחוק.

⁵ ללישנא קמא דרש"י הנ"ל (הערה 4), הכוונה לשעורים מתולעות. ללישנא בתרא דרש"י, הכוונה ללתך וסאה שנמדדו בסאין מצומצמות ולא בסאין גדושות או טפופות.